
Tekstlæsning: Matthæus 6:5-15

Og når I beder, må I ikke være som hyklerne, der ynder at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for at vise sig for mennesker. Sandelig siger jeg jer: De har fået deres løn. Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig.

Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bøn høres for deres mange ord. Dem må I ikke ligne. Jeres fader ved, hvad I trænger til, endnu før I beder ham om det. Derfor skal I bede således:

Vor Fader, du som er i himlene!
Helliget blive dit navn,
komme dit rige,
ske din vilje
som i himlen således også på jorden;
giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere,
og led os ikke ind i fristelse,
men fri os fra det onde.
For dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.

For tilgiver I mennesker deres overtrædelser, vil jeres himmelske fader også tilgive jer. Men tilgiver I ikke mennesker, vil jeres fader heller ikke tilgive jeres overtrædelser.

Introduktion

Mandag morgen (2/10) havde DR's P1 et indslag om svensk radio. I Sverige har man, som i Danmark, gennem mange år sendt ugentlige radiogudstjenester. Men i de senere år har flere og flere lyttere tilkendegivet, at de ikke kan finde sig selv i eller identificere sig selv med disse kristne gudstjenester - eller for den sags skyld med nogen anden form for etableret religion.

I Sverige har man så draget den konklusion, at god *public service* må være, at komme disse mennesker i møde ved, i ny og næ, at sende hvad de kalder en *kontemplativ meditation*, hvilket altså er et program med spirituel refleksion og meditation, men uden referencer til hverken kristendom eller Gud i nogen kendt, traditionel forstand. Mange var skeptiske ved ideen, fortalte den svenske medarbejder, men konceptet har vist sig at blive vældig godt modtaget. Sveriges Radio har fået meget få klager og overvældende mange positive reaktioner.

Nå, sad jeg i min bil og tænkte, så blev kristen forkyndelse, bøn og tilbedelse skubbet en lille smule længere ud af det offentlige rum, til fordel for gudløs massage, som måske nok lindrer folks åndelige ømhed, men som ikke behandler selve årsagen. Men da de så spillede et eksempel fra et af programmerne, sad jeg alligevel og trak på smilebåndet. På en baggrund af meditativ musik blev der sagt noget i retning af:

Alle mennesker beder. Vi er måske ikke sikre på, hvem eller hvad vi beder til - eller om vi overhovedet beder til nogen eller noget - men de allerfleste af os har på et tidspunkt i livet formuleret en bøn. Måske af taknemlighed over, at livet har tilsmilet os, måske i en desperat længsel efter, at livet dog ville tilsmile os. På en eller anden måde er det, at bede en naturlig del af livet for os alle...

Så var eksemplet ikke længere, men det var også nok. I den her ikke-religiøse, eftertænksomme meditationsudsendelse havde man kort og elegant anerkendt og sat ord på den impuls, som jeg tror Gud har skabt os alle med. Og som flere og flere vedgår at mærke.

I årevis var det bestemt ikke salonfæhigt at bede - eller bare indrømme, at man bad. Det blev betragtet som fjollet, naivt, barnligt, pinligt, dumt. Det var almindeligt at stille sig uforstående over for, at voksne, tænkende mennesker kunne finde på sådan noget.

I dag er det anderledes. I vor tid står kendte mennesker nærmest i kø for at fortælle, at de beder. Og hen over middagsbordene bliver det mere og mere almindeligt at fortælle, at man da beder. Til hvem og hvordan er ikke altid helt klart. Men i vores tid er bønnen ved at komme frem fra det dybt private skjul, den har været henvist til i mange, mange år.

Åbn din dør og kom ud af dit kammer

Det er helt modsat den situation, Jesus talte ind i. I det samfund og den samtid var religion noget, man helt bogstaveligt mødte på hvert gadehjørne. De vers, vi har læst, indgår i en større sammenhæng, hvor Jesus tager et skarpt opgør med det, jeg vælger at kalde *religiøs prostitution*. Ligesom i Amsterdams Red Light District havde mange af især datidens religiøse ledere travlt med at udstille og sælge sig selv og sine egne fortræffeligheder.

Man nøjedes ikke med at give almisser til de fattige, bede og faste - næ, man sørgede for at gøre det med pomp og pragt og i fuld offentlighed, så alle mennesker kunne se og imponeres over, hvor dydig og pligtopfyldende man var (dengang kunne sådan noget nemlig godt imponere menigmand).

Jesus giver kontant afregning ved kasse 1: *De har fået deres løn*, siger han. De høster måske nok noget anerkendelse fra de mennesker, de prøver at imponere, men det er også det. Den Gud, de foregiver at tjene, er ganske uimponeret over deres hykleriske dobbeltspil.

Næ, siger Jesus, hvis det er ham, I vil lønnes af, så er det ham og entydigt kun ham, der skal bedes til - og til ære for. Det fremgår tydeligt af sammenhængen, hvor Jesus gentager det samme mønster for både almisser til de fattige, og bøn og faste:

I må ikke være som hyklerne, der gerne vil ses af mennesker ... Sandelig siger jeg jer: De har fået deres løn. Når du giver almisse, beder eller faster, så er pointen ikke, at det skal være synligt for mennesker, men for din fader i det skjulte, som skal vide at lønne dig.

Jesu opfordring til at gå ind i sit kammer og lukke sin dør og bede der, er gennem tiden blevet taget som en meget bogstavelig og universel opfordring. Og der kan siges meget positivt om, konkret at gøre sådan.

Men Jesus talte ind i en konkret samtid og sammenhæng, der var meget forskellig fra vores. Det er ikke just et problem i vor tid, at mennesker står på gader og stræder og beder højlydt for at imponere de forbipasserende. Hvis der er noget religion, der skal flyttes fra det offentlige til det private rum, så er det i hvert fald ikke derfor!

Snarere tværtimod. Den tendens jeg oplever hos flere og flere mennesker er mere, at bønnen har været forvist til det ultra private for meget og for længe, og nu vil den ud. Nu skal den ud. Alt for længe har alt for mange gemt bønnen bag deres private døre.

Jeg tror helt oprigtigt, at hvis Jesus stod her i dag, så ville han snarere opleve et behov for at sige: *Når du vil bede, så åbn din dør og kom ud af dit kammer!*

Lad os sammen gå ind i bønnens kammer

Mange af os - ikke alle, men mange - er mere eller mindre gode til at bede derhjemme, alene, privat. Det kan knibe lidt mere, når vi skal ind i bønnens kammer *sammen med hinanden*. Men tag ikke fejl: Jesus lærer os ikke at bede *Fader min, giv mig, tilgiv mig, led mig, fri mig*. Nej, det sære er, at han på papiret siger: *Gå ind i dit kammer og luk din dør*, og så lærer han os at bede: *Fader vor, ... giv os, tilgiv os, led os, fri os*.

Jeg tror ikke Jesus har ønsket at vi skulle gøre det til et specielt ideal for bøn, at man konsekvent helst skal sidde hver for sig i lukkede rum og bede. Det har sin værdi *også* at bede alene, men den bøn Jesus lærer os, er formuleret til at skulle bede af et fællesskab. Fra start til slut er den ikke en entals-, men en flertalsbøn. Så jeg oplever at Jesus, med bønnen fadervor, opfordrer os til, ikke at gå hver til sit, ind i vores egne, private bønnekamre, men derimod at vi sammen går ind i bønnens kammer.

Bønnens kammer er ikke et fysisk rum; det er en tilstand af ærlighed og oprigtighed, hvor *sande tilbedere tilbeder Faderen i ånd og sandhed* (Johannes 4:23). Det er et helligt øjeblik, hvor vi hverken skjuler os for hinanden eller viser os for hinanden. For det vigtige er ikke, om vi er gode eller dårlige, stærke eller svage i hinandens øjne, men derimod *at Gud ser os og hører os*. Lad os sammen gå ind i bønnens kammer.

Lad os der lade Jesus lære os at ...

Der skal vi opleve, at Jesus lærer os tre ting: at relatere, at prioritere og at erkende vores behov.

- Det første fadervor gør, er at lære os at relatere til Gud. Vores breve begynder gerne med "kære en eller anden", vores emails begynder gerne med "hej" (eller ingen ting). Vores bøn begynder med at sætte ord på, hvem Gud er for os: vores far, som er i himlene

For nogen mennesker er det en god start på bønnen, især, hvis man har gode erfaringer med sin jordiske far. Andre mennesker kan have helt anderledes negative associationer knyttet til begrebet "far". For nogen er det bestemt ikke nemt at begynde en bøn til Gud med at sige "far".

Men vi bør gøre det. For vores far, som er i himlene, er bedre end verdens bedste far - og den diametrale modsætning til verdens dårlige fædre. Har du haft en super far, så tag alle de gode associationer, ordet vækker, og gang det op med lige så meget du vil. Har du dårlige associationer til ordet far, så prøv at tage dem og sæt modsat fortegn på.

For det er ikke en hvilken som helst far vi taler til. Det er himlens og jordens skaber, kærlighedens opfinder og menneskenes frelser, der i sin nåde siger: "Kald mig bare far!" Tro mig: det går an!

- Det næste Jesus lærer os, er at prioritere. I udgangspunktet har du sikkert noget, du vil bede Gud om. De fleste af vores bønner tager afsæt i vores dagligdag, vores dagsorden, det vi lige kan se som værende vigtigt.

Men inden vi kommer så langt, siger Jesus, så lad os sætte ord på det, som er vigtigere, uanset om vi lige her og nu kan se det eller ej. Du må gerne få lov at være verdens navle (og navler er, som vi ved, små og rynkede og ubetydelige), men Gud er verdens skaber og Herre. Din og min dagsorden *føles* vigtig for os, men der *er* ting, der er vigtigere for verdenshistoriens gang.

Som for eksempel, at det på jorden, som det er i himlen, bliver således at Guds navn helliges i alle menneskers bevidsthed, at Guds godhed fuldt ud implementeres i verdenssamfundet, hvilket er det samme som at sige, at Guds vilje sker.

De eneste, der har grund til at være bange for Guds rige og Guds vilje, er de, der ondskab og selvished i sinde. Alle andre vil glæde sig over det. Og glæde kan vi ikke få for meget af, så lad os med glæde give Guds navn, Guds væsen, Guds godhed, Guds rige, Guds retfærdighed, Guds vilje første prioritet. I slutningen af det kapitel, vi begyndte med at læse fra, siger Jesus:

Søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift.

(Matthæus 6:33)

- I den sidste del af fadervor lærer Jesus os at sætte ord på fire basale behov: giv os, tilgiv os, led os, og befri os.

Det er ikke altid, vi lige tænker på at formulere det, vi føler som behov, på den måde, men når vi opfordrer Jesus til at lære os at bede, er det disse behov, han lærer os at sætte ord på. For nogen af os betyder det i virkeligheden, at vi først må gå tilbage og begynde med overhovedet at *erkende* at vi har disse behov.

Oplever du et behov for, at Gud giver dig dit daglige brød - forsørger dig, så at sige? Eller mener du sagtens at du kan klare det uden hans hjælp? Er det kun nødvendigt at bede sådan, når ens egne kræfter måske i perioder ikke rækker til? Eller var det måske en god øvelse, dagligt at erkende, at de daglige fornødenheder - indtægt, bolig, mad og drikke - er en gave fra Gud, både når det føles sådan og når det ikke gør?

En ting er, måske at opleve et behov for tilgivelse. De fleste af os kender til følelsen af, at have gjort noget forkert, overfor Gud eller overfor mennesker. Noget andet er, at bede om tilgivelse (hvilket *ikke* er det samme som at sige undskyld!). I perioder går det med dårlig samvittighed, som med strygetøj og ubetalte regninger; man får ikke gjort noget ved det og bunken bliver bare mere og mere frygtindgydende og uoverkommelig. Det bliver svære og svære at tage sig sammen til at gå i gang. Men strygetøjet stryger ikke sig selv, regningerne betaler ikke sig selv og skyld og samvittighedsnag går ikke væk af sig selv. Vi kan lægge en pæn dug hen over strygebunken og lægge regningerne i en skuffe og vi kan også gøre noget lignende med de fejltrin vi begår overfor Gud og hinanden. Men det *er* bedre at stryge tøjet og betale regningerne - og det *er* bedre dagligt at have rene linier om sit forhold til Gud og andre mennesker.

Vil du gerne ledes af Gud? eller vil du hellere selv sætte din livskurs? Eller vælger du, som de fleste, en pragmatisk løsning, hvor du selv bestemmer det meste, og spørger Gud, hvis du er i tvivl (hvilket selvfølgelig ikke er det samme som at man følger hans råd)? Hvordan tror du Gud affinder sig med at skulle lege præsidentens rådgiver? Tror du han tænker, *Nå, men ok, så fint, så gør vi det sådan* ?? Tror du han ærbødigt bøjer nakken og siger, *Du bestemmer, chef - du kan bare ringe, hvis du får brug for hjælp* ?? Hvis vi ikke tror sådan om Gud, hvorfor er det så lige, at vi så tit behandler ham som om det var sådan?

"Fri os fra det onde, Gud." 9 ud af 10 gange betyder det: "Lad mig slippe for det, som gør ondt, er svært eller hårdt". Knap så ofte betyder det: "Fri os fra det, som vil lede vores tanker, ord, handlinger og liv væk fra din gode og kærlige vilje." Hvad tror du Jesus mente med "det onde"? Mente han mon den ondskab, der er i verden? Og hvad er det? Hvad er ondskab, hvis ikke det, mennesker gør ved hinanden - inklusive det, vi fra tid til anden gør ved vores medmennesker? Hvad er ondskab, hvis ikke først og fremmest at mennesker orienterer sig her i livet uden hensyn eller reference til Gud? Hvad er vigtigst: at livet ikke gør ondt på os, eller at vi ikke gør ondt på andre? At ting ikke går skævt her i livet, eller at vi i al evighed ikke går skævt af Gud? Jeg ved godt hvad jeg tror...

Da skal han bevare vores indgang og udgang

Jeg tror at Salme 121 i bibelen har ret, når den siger:

Hvorfra kommer min hjælp? Min hjælp kommer fra Herren, himlens og jordens skaber.

Hvad angår bøn, hjælper Han mig med a) at relatere til Gud som min gode, himmelske far, b) at prioritere det virkelig vigtige frem for det, der lige kan ligge på min næsetip, og c) at erkende mine virkelige, dybeste og mest reelle behov - også selvom det ikke altid er dem, jeg umiddelbart selv føler og husker først.

Han hjælper mig også med at finde en god og sund balance mellem privat og offentligt. Religion, herunder bøn, der kun udledes offentligt - og for offentlighedens skyld - er ikke, hvad Gud efterlyser. Men han er heller ikke specielt lun på tanken om at vi spærrer os selv og vores Gudsforhold og dermed bønsliv inde i et dybt privat rum. Anders Fogh kan være så uenig han end vil, bøn og religion er ikke en rendyrket privat sag. Tilbage i kapitlet før det vi har læst, siger Jesus:

I er verdens lys. En by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules. Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe, men i en stæge, så det lyser for alle i huset. Således skal jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres gode gerninger og priser jeres fader, som er i himlene.

Matthæus 5:14-16

Jesus inviterer os i høj grad til at åbne vores døre, komme ud af vores egne små private kamre og mødes i bønnens kammer for at bede sammen. Ikke bare ved siden af hinanden, men *med* hinanden. Ikke foran hinanden, men *for* hinanden. Gør vi det - kommer vi ud af vore egne små private kamre for at mødes i bønnefællesskabets kammer, så vil Herren, som Salme 121 slutter med at sige:

bevare dig mod alt ondt, han bevare dit liv. Herren bevare din udgang og din indgang fra nu af og til evig tid.